SDP valtuustoryhmän valtuustoaloite perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden kieltämisestä Joensuun kaupungissa

KV 15.06.2026 § 68

SDP valtuustoryhmä jätti 15.6.2026 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden kieltämisestä Joensuun kaupungissa.

Päätös:
Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KH 19.10.2026 § 342
1140/00.02.00.03/2026

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 22.6.2026 lähettää valtuustoaloitteen henkilöstöpalvelujen valmisteltavaksi.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:
SDP:n valtuustoryhmä on esittänyt valtuustoaloitteessaan 15.6.2026, että perusteettomat määräaikaiset työsuhteet kiellettäisiin Joensuun kaupungissa.

Määräaikaisten työsopimusten käyttöä joustavoittavat työsopimuslain muutokset tulivat voimaan 1.6.2026. Muutokset koskevat vain työsuhteista henkilöstä. Viranhaltijoita koskeva lainsäädäntö säilyy ennallaan. Määräaikaisen työsopimuksen voi jatkossa tehdä ilman perusteltua syytä, kun kysymys on työnantajan ja työntekijän välisestä ensimmäisestä työsuhteesta. Sama mahdollisuus koskee myös tilanteita, joissa edellisen työsuhteen päättymisestä on kulunut vähintään viisi vuotta. Työnantajan ei myöskään tarvitse arvioida työvoimatarpeen pysyvyyttä. Ilman perustetta tehdyn määräaikaisen työsopimuksen enimmäiskesto on yksi vuosi.

Valtuustoaloitteen mukaan on arvioitu, että edellä esitetty lakimuutos lisää merkittävästi raskaus- ja perhevapaasyrjinnän riskiä. Tutkimusten ja tasa-arvovaltuutetun mukaan joka neljäs raskaana oleva on kokenut raskaussyrjintää, palkkasyrjintäyhteydenotoista noin 70 prosenttia on liittynyt syrjintään raskauden tai perhevapaan vuoksi, ja yleisin raskaussyrjinnän muoto on määräaikaisen työsuhteen jatkamatta jättäminen.

Tasa-arvolakiin on tehty muutoksia 1.10.2026 alkaen, joilla vahvistetaan suojaa raskaus- ja perhevapaasyrjintää vastaan. Työnantajien kannalta merkittävin käytännön muutos on uusi velvollisuus antaa oma-aloitteisesti kirjallinen selvitys määräaikaisen palvelussuhteen päättymisen syistä tai jatkamatta jättämisestä, jos henkilö on palvelussuhteensa aikana ilmoittanut raskaudestaan tai synnytyksestä, ilmoittanut käyttävänsä tarkoitettua perhevapaata tai vastaavaa virkasuhteeseen kuuluvaa perhevapaata (työsopimuslaki, 4. luku) tai käyttänyt tällaista perhevapaata. Selvitys on annettava ilman työntekijän erillistä pyyntöä, kirjallisesti ja viivytyksettä, kuitenkin viimeistään määräaikaisuuden päättyessä. Työnantajan tulee huolehtia siitä, että määräaikaisen palvelussuhteen päättymisen tai jatkamatta jättämisen todelliset syyt ovat selvillä ja dokumentoitavissa jo palkkauspäätöstä tehtäessä. Tämä lakimuutos tullaan ohjeistamaan kaupungin esihenkilöille seuraavassa esihenkilöiden ajankohtaistilaisuudessa.

Valtuustoaloitteen mukaan julkisella sektorilla määräaikaisuuksia käytetään jo nyt huomattavasti yksityistä sektoria enemmän: julkisella sektorilla määräaikaisten työsopimusten osuus oli 24,8 prosenttia ja yksityisellä sektorilla 13,0 prosenttia vuonna 2023 (Tilastokeskus). Tämän muutoksen katsotaan heikentävän erityisesti nuorten naisten asemaa työmarkkinoilla ja lisäävän epävarmuutta erityisesti työpaikoilla, joilla henkilöstön pysyvyys, osaamisen kehittäminen ja työhyvinvointi ovat kriittisiä palveluiden laadulle.

Joensuun kaupungin henkilöstösuunnittelussa on kiinnitetty erityistä huomiota määräaikaisten työ- ja virkasuhteiden määrään jo useita vuosia. Mikäli määräaikaisuuksille ei ole tarvittavaa perustetta, ei tehtävää ole voinut täyttää määräaikaisena, vaan se on täytetty toistaiseksi voimassa olevana työ- tai virkatehtävänä. Joensuun kaupungin kaikkia rekrytointeja koskevan ohjeistuksen mukaisesti, jo täyttölupavaiheessa, tulee kirjata täyttölupahakemukseen määräaikaisuuden peruste eli määräaikaisissa työsuhteissa taustojen tulee olla kunnossa jo tässä vaiheessa. Määräaikaisuuksien perusteita tarkastellaan kriittisesti eri toimialoilla tietyin väliajoin.

Valtuustoaloitteen mukaan Joensuun kaupunki on strategiassaan sitoutunut toimimaan perhemyönteisenä työnantajana. Lisäksi kunta-alan ennakoitavuus ei vaadi perusteettomien määräaikaisuuksien laatimista, sillä suhdannevaikutukset eivät kosketa kunta-alaa samalla tavalla kuin esimerkiksi pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Siksi aloitteessa allekirjoittaneet esittävät, että Joensuun kaupunki sitoutuu olemaan solmimatta perusteettomia määräaikaisia työsuhteita, vaikka valtakunnallinen lainsäädäntö mahdollistaa tämän.

Joensuun kaupunki toimii perhemyönteisenä työnantajana ja pyrkii edistämään työntekijöidensä hyvinvointia ja osaamisen kehittämistä niin sopimuskäytäntöjen kuin työn tekemistä tukevien rakenteiden ja käytäntöjen kautta. Myös uusi tasa-arvolain muutos osaltaan vahvistaa perhemyönteisyyttä. Joensuun kaupungilla ei ole tarvetta muuttaa rekrytointikäytäntöjä määräaikaisten työsuhteiden osalta, sillä ohjeistus velvoittaa kirjaamaan määräaikaisuuden perusteen jo tehtävän täyttövaiheessa.

Valtuustoaloitteessa esitetään lisäksi, että Joensuun kaupunki vaikuttaisi omistajaohjauksen kautta alueensa julkisiin työnantajiin, jotta myös nämä sitoutuisivat vastaavaan periaatteeseen. Kun suuret julkiset työnantajat toimivat yhdessä, voidaan ehkäistä epävarmojen pätkätöiden lisääntymistä.

Joensuun kaupunki voi osaltaan olla vaikuttamassa julkisten työnantajien työsuhteiden täyttämisperiaatteissa ja käytännöissä omalla esimerkillään ja sen esiin tuomisella. Joensuun kaupunki pyrkii toimimaan esimerkkinä vastuullisesta ja yhdenvertaisesta työnantajapolitiikasta, joka tukee henkilöstön hyvinvointia ja vahvistaa työnantajamielikuvaa. Kaupungin ohjeistuksen mukaisesti esihenkilöiden ja työnantajan tulee määräaikaisuuksille merkitä peruste.

Lopuksi valtuustoaloitteessa esitetään kootusti, että:
1) Joensuun kaupunki sitoutuu olemaan ottamatta käyttöön perusteettomia määräaikaisia työsuhteita, vaikka laki tämän mahdollistaa,
2) perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden kielto sisällytetään Joensuun kaupungin omistaja- ja henkilöstöstrategioihin ja
3) Joensuun kaupunki vaikuttaa omistajaohjauksen kautta muihin julkisiin työnantajiin, jotta ne sitoutuvat samaan linjaukseen.

Yhteenvetona voidaan lopuksi todeta seuraavaa:
1) Joensuun kaupungin kaikkia rekrytointeja koskevan ohjeistuksen mukaisesti jo täyttölupavaiheessa tulee kirjata täyttölupahakemukseen määräaikaisuuden peruste eli määräaikaisissa työsuhteissa taustojen tulee olla kunnossa jo tässä vaiheessa,
2) Kaupungin strategiassa on linjaus toimia perhemyönteisenä työnantajana ja kaupunki on jo siten sitoutunut toimimaan perhemyönteisellä tavalla nykyisessä toimintamallissaan ja
3) Joensuun kaupunki voi osaltaan olla vaikuttamassa julkisten työnantajien työsuhteiden täyttämisperiaatteissa ja käytännöissä omalla esimerkillään ja sen esiin tuomisella.

Valmistelija: henkilöstöpalvelut

Kaupunginjohtaja päätösehdotus:
Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä tiedoksi edellä kirjoitetun vastauksen SDP:n valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden kieltämisestä Joensuun kaupungissa ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin yksimielisesti.